

TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 15, 27. juni 2018

Indhold

- **MARK**
- Aktuelt i marken
- Aktuelt i hestebønner
- Høst af vinterraps
- **VANDING**
- Vanding uge 26
- **ARRANGEMENTER**
- AULUM - Markvandring med fokus på hestebønner, korn og vanding

MARK

Aktuelt i marken

Af planterådgiver Henning Frostholt

Langtidsvarsel

Onsdag 27. juni 12-18	Torsdag 28. juni 12-18	Fredag 29. juni 14-20	Lørdag 30. juni 14-20	Søndag 1. juli 14-20	Mandag 2. juli 14-20	Tirsdag 3. juli 14-20	Onsdag 4. juli 14-20	Torsdag 5. juli 14-20
24°	24°	22°	23°	24°	23°	25°	24°	24°
0 mm	0 mm	0 mm	0 mm	0 mm	0 mm	0 mm	0 mm	0 mm

Vækstsæsonen er ved at gå på hæld for de fleste salgsafgrøder og den kommende uges vejrprognose vil uden tvivl hjælpe de sidste afgrøder godt på vej. Det betyder, at det nu ikke længere vil være rentabelt at bekæmpe eventuelle svampesygdomme i kornafrøderne – der er dog enkelte sent såede marker, der endnu ikke er skredet igennem, her vil det fortsat kunne betale sig at bekæmpe svampesygdomme og lus, ofte ser vi endda flere sygdomme her end i de marker, der er sået rettidigt. Pas især på vårhvede, der ofte ikke er så langt fremme i udvikling, som den øvrige vårsæd, her har vi senest fundet en del gulrust, der har givet anledning til bekæmpelse.

Flyvehavre

Vi ser i øjeblikket en del marker med flyvehavre. Flyvehavren er mange steder nu så langt fremme, at toppen kan ses over kornet. Planterne skal afluges for at forhindre spredning – ikke blot mellem egne marker, men i særdeleshed også til dine naboers marker. Behovet for aflugning kan da også være større i år end ellers, da mange flyvehavresprøjtninger har måttet opgives af risiko for afgrødeskader i den varme periode i maj. Planterne skal afluges med rod, da de sagtens kan nå at sætte nye skud med spiredygtige frø, hvis du kun får stråene med.

Billede 1: Flyvehavre i vårbyg, foto Susanne Frydendal Nielsen, SAGRO

Høst

De første vinterbygmarker er høstet og snart er høsten for alvor i gang. Det er derfor på tide at få rengjort lagrene, tjekket alle høstmaskiner, få styr på arbejdskraft og aftaler omkring høsten. I år vil der måske være ekstra efterspørgsel på halm - få derfor afklaret om halmen skal sælges eller marken er bedre tjent med at halmen snittes og bliver på marken. Ved salg af halm, er det vigtig at der er styr på evt. restriktioner fra det planteværn der er brugt i sæsonen, f.eks. må halm ikke sælges til opfordring, hvis der er brugt mere end 0,5 l Mustang Forte, og det må ikke anvendes til strøelse, hvis staldgødningen efterfølgende afsættes til biogasanlæg.

Nedvisning

Er dine kornmarker meget uensartede eller er der meget bundkrudt kan det være en fordel at nedvisne afgrøden med glyphosat før høst – det gælder dog ikke maltbyg, brødkorn, grynhavre eller fremavlskorn. Det optimale tidspunkt er, når kernerne vanskeligt kan deles med en negl – normalt ca. 2 uger før høst. Forsøg har dog vist, at der ikke sker udbyttetab ved nedvisning op til 3 uger før høst, så længe vandprocenten er under 40.

Til nedvisning anvendes **minimum 500 g aktiv stof pr. ha**. Tilsætning af 2 l Ammoniumsulfat opløsning + 0,15 l spredeklæbemiddel giver en mere sikker effekt.

Gødning

Mange foderstoffirmaer skal også have ryddet op på lagrene inden der skal nyt korn ind og derfor bliver der ofte

udbudt gødning til salg her sidst i juni eller først i juli. Spar Bonde har netop startet en udbudsrunde på gødning, og flere firmaer har også meldt sig på banen. Prisniveauet ligger lige nu ca. 10 kr. over prisen samme tid sidste år. Det ser ikke ud til, at der kommer billig gødning fra Kina, og russerne holder også igen – sandsynligheden for at gødning bliver billigere end den er i øjeblikket er derfor meget lille og derfor har både Kornbasen og Agromarkets meldt ud, at de anbefaler at dække en del af gødningsforbruget af allerede nu. Det er typisk NS 27/4 der tilbydes og til priser på omkring 170 kr. pr. hkg, leveret i bigbags. Er der overskud på kassekredit, vil det være fornuftigt at købe f.eks. 50 % af sidste års forbrug.

Aktuelt i hestebønner

Af planterådgiver Eva Tine Engelbreth

Chokoladeplet og hestebønnebladplet kan optræde med kraftige angreb i år med fugtige forhold omkring blomstring. Rust optræder ofte relativt sent.

Hestebønnerne i felten ser dog flotte ud i år. Vi har fundet chokoladeplet i markerne få steder, se billede 1, men ikke hestebønnebladplet, vikkeskimmel eller rust ude i markerne endnu. En evt. svampebehandling kan vente ind til de første fund forekommer.

Billede 2 Chokoladeplet i hestebønne 2018 (Foto: Hanne Binderup Jacobsen, SAGRO)

Forsøg fra 2015-17 viser, at det største merudbytte for en svampebehandling i hestebønner opnås ved at sprøjte med 0,6 l Orius pr ha ved afsluttende blomstring. Vi opfordrer til at trække svampebehandlingen til de første fund dukker op, med mindre der er behov for at bekæmpe lus. Midler og doser findes i nedenstående tabel 1.

Tabel 1 Svampemiddel og dosis til hestebønner og behandlingsfrist.

Skadegørere	Løsning	Dosis pr. ha	Pris, kr. pr. ha	Bemærkning
Chokoladeplet, hestebønnebladplet, hestebønnerust	Signum WG	0,5 L	298	Sprøjtefrist 14 dage, godkendt til "mindre anvendelse"
Chokoladeplet, hestebønnebladplet, hestebønnerust	Amistar	0,5 L	143	Sprøjtefrist 35 dage, godkendt til "mindre anvendelse"
Hestebønnerust	Orius	0,6 L	106	Sprøjtefrist 28 dage, godkendt til "mindre anvendelse"
Hestebønnerust	FolicurXpert	0,5 L	150	Sprøjtefrist Vækststadiet 71 (10 % af skulperne har nået fuld størrelse), godkendt til "mindre anvendelse"

Der er set bladlus nogle steder, jf. billede 2, her er det bladlus, men de fleste steder har skadetærsklen ikke været overskredet. Bladlusene kan også være grønne og sorte. Hvis der er 10 % bladlus i hestebønnerne eller store kolonier, bør der behandles med et bladlusemiddel, jf. tabel 2. Bladlusene laver ikke kun ødelæggelser i planterne, men kan også

overføre tabsgivende virus. Bladlus bekæmpes til vækststadiet 71, hvor 10 % af bælgene har nået fuld størrelse.

Billede 2 Bladlus på hestebønneplante (Foto: Eva Tine Engelbreth, SAGRO)

Tabel 2 Midler til bekæmpelse af bladlus i hestebønner

Løsning	Dosis pr. ha	Pris pr. ha
Karate	0,2 kg	95 kr.
Mavrik Vita	0,15 L	92 kr.
Pirimor (mariehønevenlig)	0,15 L	125 kr.

Høst af vinterraps

Af planterådgiver Henning Frostholm

Timing af høsttidspunktet

Alt tyder på at vi får en tidlig høst af vinterraps i år. Der er dog ingen grund til at starte for tidligt – det er vigtigt, at rapsen høstes på det rigtige tidspunkt, så man høster det største frøudbytte af standardkvalitet. I dag har sorterne generelt en lav tendens til skulpeopspring og nogle sorter er ligefrem resistente mod skulpeopspring, så med en udsigt til tidlig høst er det værd at tage det hele med.

Det optimale tidspunkt for direkte høst er ca. 10 dage efter tidspunktet for skårlægning, men der vil normalt være behov for tørring af frøet på dette tidspunkt. Ved at vente yderligere nogle dage, vil det som regel være muligt at høste rapsen så tør, at der ikke er behov for tørring.

Risikoen for tab som følge af en for tidlig direkte høst, nedvisning eller skårlægning må formodes at være størst i marker eller sorter, der modner langsomt og under kølige forhold.

Direkte høst

Hvis arealet er ensartet og rapsen modner jævnt, kan der høstes direkte.

Direkte høst skal gennemføres, når frøene er sorte. Det vil oftest være 10-14 dage efter det normale tidspunkt for skårlægning.

Følgende forhold styrker beslutningen om direkte høst:

- afgrøden er kraftig eller passende i leje,
- der er sidekniv på mejetærskeren,
- afgrøden er ren (fri for ukrudt og grønne plantedele),
- den høstede vare kan tørres straks efter tærskning.

Der bør som minimum være monteret sidekniv i den ene side af skærebordet.

Nye forsøg fra Frankrig og Sverige indikerer, at spildet kan reduceres med op til 80 pct., hvis der anvendes forlænget skærebord i forhold til et standard skærebord. Spildet sker hovedsageligt midt på skærebordet, og risikoen for spild øges med afgrødens størrelse.

Tidspunkt for skårlægning

Rapsen skal skårlægges, når afgrøden har et gulligt skær og ca. halvdelen af frøene er blevet sorte. Det ideelle billede af frøenes udvikling er følgende:

Skårlægning af uens afmodnende afgrøder

I marker med uens modnende afgrøder kan skårlægning gennemføres i op til 1 uge senere end normalt uden væsentligt tab af frø. Hvis rapsen når at blive for moden inden den skårlægges, kan skårlægningen med fordel gennemføres efter at duggen er faldet, så skulperne er fugtige og har mindre tendens til at springe op. I f.eks. grubbesåede afgrøder, hvor rækkeafstanden er stor, kan skåret falde ned mellem stubbene, så der kommer mindre luft ind under afgrøden med en ringere tørring til følge.

Nedvisning

Nedvisning med glyphosat-midler kan ske 2-4 dage før normalt skårlægningstidspunkt, altså når størsteparten af skulperne i rapsen er gulgrønne, og der er enkelte sorte frø. Den behandlede afgrøde høstes direkte typisk 2-3 uger efter sprøjtning. Det er vigtigt ikke at komme for tidligt, dels vil det koste udbytte, men nedvisningen af afgrøden tager også længere tid. Glyphosat-midlerne kan med fordel bruges, hvis der er kvik. Behandlingsfristen er 10 dage, og raps til udsæd må ikke behandles. Eventuelle rester af glyphosat vil efter forarbejdning findes i rapskagen. Det er baggrunden for, at det fortsat er tilladt at anvende glyphosat før høst i raps, selv om olien skal anvendes til konsum.

Der anvendes ca. 1.000 g aktivt stof pr. ha svarende til 3 liter glyphosatmiddel med 360 g pr. liter. Glyphosat-midler bør tilsættes 2,0 l ammoniumsulfat + 0,1-0,2 l spredeklæbemiddel pr. ha for at sikre effekten under mindre gunstige forhold og for at modvirke effekten af eventuelt hårdt vand. Alternativt kan der anvendes additivet NovaBalance i en dosering afhængigt af vandets hårdhedsgrad, jfr. anvisninger på etiketten. Additiver tilsættes før glyphosat-midlet hældes i tanken. Hvor afgrøden stadig er meget grøn eller befængt med meget ukrudt, kan dosis af glyphosatmidlet (360 g pr. liter) øges til mellem 3,5 og 4 liter pr. ha. Læs dog altid etiketten for det aktuelle middel mht. maksimal dosering.

Der kan anvendes en vandmængde på 150 liter pr. ha ved nedvisning af raps, mens vandmængden i grønne eller ukrudtsbefængte afgrøder øges til 180-200 liter pr. ha for at nå tilstrækkelig nedtrængning i afgrøden. Anvend

lavdrift-/refleksdyse eller kompakt luftinjektionsdyser, f.eks. ISO 0,25 (lilla). Luk de to yderste dyser når du kører langs markkanten, så græskanten ikke bliver nedvisnet, hvilket giver plads til at gold hejre kan etablere sig og herfra sprede sig ind i marken.

Fordelene ved nedvisning er tidligere høst, lavere vandprocent, mindre frøspild under tærskning, mindre opspring af skulper, større høstkapacitet og mindre brændstofforbrug. Ulemperne er køreskade, omkostninger til sprøjtning og et vist tab ved standsning af tilvækst.

Konklusionen er, at det under normale forhold primært er relevant med nedvisning, hvor høstkapaciteten sætter begrænsninger og hvor tørring forventes at kunne blive en væsentlig omkostning.

VANDING

Vanding uge 26

Af planterådgiver Erik Kjeldsen

Vinterbyggen er nu gået ind i modningsfasen, og kvitterer ikke for yderligere vanding.

På marker hvor hvede, vårbyg/havre og rug er holdt vandet, er der stadig min. 4 – 5 uger til høst, og vandingen kan med fordel forsættes. Vandbehovet er knap så stort i afgrødernes sidste vækststadier. I vækstfasen vandes der, når 50 % af det plantetilgængelige vand er opbrugt, mens der i de afsluttende vækstfaser vandes når 60 % af det plantetilgængelige vand er opbrugt.

Generelt kvitterer korn, raps og græsfrø for vanding indtil 3 uger før forventet høst.

Klik her for at komme til vandregnskabet

ARRANGEMENTER

AULUM – Markvandring med fokus på hestebønner, korn og vanding

Tid: onsdag den 4. juli kl. 19.00-22.00

Sted: Søren Sandgaard, Videbækvej 6, 7490 Aulum

Læs mere på sagro.dk